

Przędzarz

731805

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Przędzarz uczestniczy w procesie technologicznej obróbki surowca włókienniczego - np. bawełny, lnu, włókien syntetycznych - od momentu jego rozpoczęcia aż do zakończenia i uzyskania wyrobu końcowego, którym jest przędza. Czynności na poszczególnych, reprezentatywnych dla zawodu stanowiskach są uzależnione od rodzaju obsługiwanych maszyn oraz etapu procesu technologicznego, w którym uczestniczy osoba, pracująca na danym stanowisku. W związku z tym np. zadaniem zgrzeblarza jest wytwarzanie półproduktu w postaci taśmy zgrzeblarkowej. Zadanie to jest wykonywane przy maszynach włókienniczych nazywanych zgrzeblarkami, a czynności robocze pracownika polegają na podłączeniu taśmy zgrzeblarkowej do lejka w głowicy maszyny, podstawianiu i odstawianiu pojemników z półproduktem oraz stałej konserwacji maszyny. Pracownik zatrudniony na stanowisku rozciągacza bezpośrednio obsługuje rozciągarkę, która służy do usuwania braków w taśmie zgrzeblarkowej. Czesacz zaś obsługuje chesarkę, która uszlachetnia rodzaj taśmy (półproduktu). Przędzarz przędzy i operator urządzeń do wytwarzania przędz operuje na przędzarkach. Ich zadaniem jest obsługa punktów przędzalniczych. Na tym etapie procesu technologicznego czynności robocze polegają głównie na zdejmowaniu nawiniętych kłębków i nakładaniu pustych szpułek na punkty przędzalnicze. Natomiast nastawiacz maszyn ma za zadanie dbać o konserwację maszyn i dokonywać napraw. Także utrzymywanie ładu i porządku na stanowisku pracy jest istotnym elementem pracy przędzarza i stanowi ok. 30% czynności roboczych, wykonywanych na stanowiskach przędzalniczych. Pracownik zatrudniony na stanowisku przędzarza uczestniczy w końcowej fazie procesu technologicznego obróbki surowca włókienniczego, jakim jest uzyskanie gotowego wyrobu w postaci przędzy. Przędzarz powinien: -znać rodzaje i właściwości fizyczne włókien, -znać zasady oznaczania i parametry jakościowe taśmy i niedoprzędu, -znać budowę i zasady działania przędzarek różnych typów, -sterować pracą poszczególnych mechanizmów przędzarek, wpływając tym sposobem na jakość produkowanej przędzy, a szczególnie pracę urządzenia zasilającego i skręcająco - nawijającego oraz aparatu rozciągowego, - znać proces technologiczny na przędzarkach obręczkowych i bezwrzecionowych, na których obecnie wytwarza się ok. 40% przędz bawełnianych, - znać artykuły techniczne i pomocnicze, jak: biegacze, cewki, przewodniki, smary i inne materiały stosowane przy produkcji przędzy w przędzalni, - umieć sprawnie interweniować i likwidować zrywy na przędzarkach oraz zaprędać maszynę po obciążeniu przędzy, - umieć regulować ucisk wałków aparatu rozciągowego oraz oczyszczać i konserwować maszynę.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy Praca przędzarza odbywa się halach produkcyjnych fabryk. Istotnym uciążliwym elementem środowiska pracy jest hałas powyżej 80 dB, a także obecność pyłów, powstających przy obróbce surowców włókienniczych. Najczęściej odnotowywane są choroby układu: oddechowego, krążenia i kostno-stawowego. Najczęściej występujące choroby zawodowe to: głuchota, nadciśnienie tętnicze i bronchit. warunki społeczne Praca przędzarza ma charakter raczej samodzielny, jednak nie odbywa się w izolacji od innych ludzi. Kontakty społeczne oparte są na współpracy, niemniej nie są niezbędne, tzn. mogą ograniczać się do przekazania pracownikowi następnej zmiany lub mistrzowi zmianowemu wszelkich spostrzeżeń i uwag, które mogą mieć istotny wpływ na prawidłowość

procesu produkcji bądź na bezpieczeństwo ludzi. warunki organizacyjne Przędzarz pracuje zazwyczaj 8 godzin dziennie w systemie 2-3 zmianowym, co oznacza, że pracuje też w godzinach nocnych. Praca przędzarza jest ściśle nadzorowana. Właściwie bez względu na wielkość zakładu, w którym pracuje, przędzarz pełni tylko rolę podwładnego. Dotyczy to wszystkich stanowisk przędzalniczych, gdzie brak formalnych wymagań edukacyjnych. Kadra mistrzowska natomiast często rekrutuje się spośród nastawiaczy maszyn, którzy muszą mieć ukończoną szkołę zawodową, najlepiej włókienniczą. Przędzarz jest odpowiedzialny za ład i porządek oraz bezpieczeństwo na swoim stanowisku pracy, a także za powierzone mu maszyny i narzędzia. O wszelkich nieprawidłowościach w przebiegu procesu produkcji jest obowiązany zgłaszać nastawiaczowi maszyn lub mistrzowi zmianowemu.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na to, iż praca przędzarza zazwyczaj odbywa się w dużych halach produkcyjnych i wiąże się z narażeniem na hałas i pyły, istotna wydaje się gotowość do pracy w uciążliwych warunkach środowiskowych. Praca przędzarza polega na obsłudze maszyn włókienniczych i wiąże się z wykonywaniem prostych, powtarzających się czynności, dlatego przydatna jest umiejętność pracy w warunkach monotonnych, umiejętność szybkiego przerzucania się z jednej czynności na drugą, umiejętność pracy w szybkim tempie oraz wytrzymałość na długotrwały wysiłek. Umiejętność podporządkowania się jest ważna ze względu na pełnioną rolę podwładnego, natomiast umiejętność współdziałania - ze względu na zespołowy charakter pracy wykonywanej w grupach roboczych. Przędzarz zazwyczaj obsługuje więcej niż jedną maszynę, toteż przydatne z punktu widzenia poprawności i bezpieczeństwa pracy na tym stanowisku, są takie cechy jak: podzielność uwagi, spostrzegawczość i szybki refleks. Ze względu na czynności manualne, które na stanowiskach przędzalniczych trzeba wykonywać wielokrotnie w ciągu dnia pracy, często w szybkim tempie, ważna jest też zręczność rąk i palców, a także cierpliwość i dokładność w wykonywaniu swoich czynności roboczych. Również wysoka sprawność narządów zmysłów, szczególnie wzroku (umiejętność rozróżniania barw) i dotyku jest przydatna w zawodzie przędzarza. Na stanowisku nastawiacza maszyn przydatne są zainteresowania techniczne. Ze względu na stojąco-chodzący charakter pracy oraz dużą liczbę czynności motorycznych, wykonywanych przy obsłudze maszyn, istotna jest również dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę przędzarza zalicza się do prac bardzo ciężkich. Duże znaczenie ma więc ogólna wysoka sprawność fizyczna, sprawność układu mięśniowego i krążenia, co wynika z fizycznego charakteru pracy, oraz układu kostno-stawowego ze względu na to, że w pracy dominują czynności motoryczne, tzn. stanie, chodzenie, podnoszenie, schylenie się itp. Natomiast sprawność układu oddechowego ma znaczenie ze względu na występujące w środowisku pracy zapylenie. Istotna jest także sprawność w zakresie narządów wzroku, słuchu i równowagi, gdyż praca odbywa się w ruchu, wiąże się z obsługą maszyn, wymaga spostrzegawczości. Bezwzględne przeciwwskazania do podjęcia pracy w tym zawodzie są choroby układu oddechowego, krążenia, alergiczne i choroby skóry.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

W wypadku zawodu przędzarza nie ma specjalnych wymagań edukacyjnych. Wystarczy wykształcenie podstawowe, pełnoletniość oraz odbycie przeszkolenia w zakresie przepisów bhp i przepisów przeciwpożarowych. Dobrze widziane jest doświadczenie w pracy albo wysoka wydajność, wynikająca z dobrej sprawności fizycznej. Osoby zatrudnione na stanowisku nastawiacza maszyn muszą mieć wykształcenie zawodowe. Preferowane jest ukończenie szkoły zawodowej o profilu włókienniczym.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie przędzarza nie ma możliwości awansu w znaczeniu osiągnięcia coraz wyższych stopni w hierarchii organizacyjnej. Możliwość awansowania mają natomiast osoby zatrudnione na stanowisku nastawiacza maszyn. Z nastawiaczy maszyn rekrutuje się kadra kierownicza (początkowo nastawiacze mogą awansować na stanowisko mistrza zmianowego, a po ewentualnym doksztalceniu, tzn. po ukończeniu co najmniej szkoły średniej, mogą awansować dalej, na stanowisko np. technologa lub kierownika produkcji).

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Pracę w zawodzie przędzarza mogą podejmować osoby dorosłe pod warunkiem, że ich stan zdrowia na to pozwala. Z uwagi na to, iż praca przędzarza jest bardzo obciążająca pod względem fizycznym, a także dlatego, że odbywa się z narażeniem na czynniki szkodliwe dla zdrowia, górna granica wieku w momencie zatrudnienia nie powinna przekroczyć 50 roku życia.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

tkacz dziewiarz szwacz prasowacz technik-włókiennik robotnik transportu (wózkarz)

Polecana literatura

Bogusławska-Bączek M., Nowe rozwiązania usprawniające pracę w przemyśle odzieżowym, Przegląd Włókienniczy + Technik Włókienniczy, nr 3, Wydawnictwo Sigma NOT, 1994. Dobrowolski M., Nowe małowabarytowe maszyny dla małego i średniego bussinesu, Przegląd Włókienniczy + Technik Włókienniczy, nr 1, Wydawnictwo Sigma NOT, 1994. M. Wnuk M., Szymczak I., Narażenie na czynniki rakotwórcze w przemyśle włókienniczym, Przegląd Włókienniczy + Technik Włókienniczy, nr 1, Wydawnictwo Sigma NOT, 1996. Lewandowska L., Funkcja bankowego postępowania ugodowego w prywatyzacji firm przemysłu włókienniczego, Przegląd Włókienniczy + Technik Włókienniczy, nr 3, Wydawnictwo Sigma NOT, 1996.